

BUDAPEST
I N T É Z E T

Koncepció a zuglói pénzbeli szociális ellátások átalakítására

Misetics Bálint, Samu Flóra, Scharle Ágota, Váradi Balázs

2015. február 26.

TARTALOM

I.	Rövidtávon megteendő lépések.....	2
1.	Miért van szükség a változtatásra?	2
2.	Javaslat az új rendszerben bevezetendő támogatásokra	6
3.	Hozzáférés javítása.....	18
4.	Átmenet.....	20
5.	Várható költségek	21
6.	Várható hatások	22
7.	Kockázatok.....	22
8.	Monitoring.....	24
II.	Közép- és hosszú távon megteendő lépések.....	26
9.	Felhasznált szakmai és stratégiai tanulmányok.....	27
10.	Függelék A támogatások jogosultságának megítélésakor beszámítandó jövedelmek..	28
11.	Függelék Példák a lakásfenntartási támogatás összegének számítására	29
12.	Függelék Számítások a 2014 2. félévében elfogadott LFT igénylések alapján	31

Koncepció a zuglói pénzbeli szociális ellátások átalakítására

A koncepció elkészítéséhez felhasználtuk a korábban készült szakpolitikai stratégiai dokumentumokat és javaslatokat, interjút készítettünk Bondorné Gyurcsi Máriával (Szociális és Gyermekvédelmi Csoport vezetője), Pataki Józsefnével, Kovács Boglárkával, Szombati Ceciliával, Varga Sándorral és Zámbo Lillával (Zuglói Családsegítő és Gyermekjóléti Központ munkatársai) és konzultáltunk Győri Péterrel, a lakásfenntartási támogatás elismert szakértőjével.

I. Rövidtávon megteendő lépések

1. Miért van szükség a változtatásra?

Az átalakítást két körülmény indokolja. Egyfelől az a törvényi kötelezettség, mely szerint a települési önkormányzatok február végi határidővel kötelesek módosítani szociális ellátásaikat, az országos ellátórendszer átalakításához igazodóan. Másfelől Zugló meglévő ellátórendszerében van néhány olyan elem, ami csökkenti a rendszer hatékonyságát.

Az Országgyűlés a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvénnyel módosította a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt és, amellett, hogy bizonyos pénzbeli támogatási formákat a járási hivatal feladatává tett, más támogatási kötelezettségeket kivett a jogszabályból. Egyúttal felhatalmazást adott a települési önkormányzatoknak, hogy helyi rendeletben szabályozzák az ugyanebben a módosításban 2015 március 1-ével megszüntetett pénzbeli támogatási formák helyébe lépő települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint megállapításuk, kifizetésük, folyósításuk és felhasználásuk ellenőrzésének szabályait.

Ez a koncepció ebből a kényszerből született, és eleget kíván tenni törvényben meghatározott feladatának, de célja több. Úgy állítottuk össze, hogy a lehető legkevesebb módosítással, a forrásoldali korlátokra is tekintettel, a lehető legnagyobb előrelépést érjük el egy igazságos, jól célozott, áttekinthető és munkavállalásra ösztönző támogatási rendszer felé. Olyan települési támogatási rendszert kíván tehát kialakítani, melynek **célja**, hogy

- Zugló **teherbíró képességét** figyelembe véve,
- a lehető **legköltséghatékonyabban** és legkisebb adminisztratív teherrel,
- a központi költségvetés által a járási hivatalon és más csatornákon nyújtott támogatási és szolgáltatási formákat nem kiváltva, hanem **kiegészítve**,
- minden rászoruló zuglói polgár vagy háztartás számára **garantálja**, hogy hozzájutnak egy **minimális jövedelemhez**, még abban az esetben is, ha a törvények és országos hatóságok ezt nem biztosítják,
- igyekszik **megakadályozni**, hogy a rossz anyagi helyzetű zuglóiaknak egy, a minimumjövedelem által érintetteknél szélesebb köre, tartós jövedelemhiány, vagy más

támogatás által nem kompenzált váratlan kiadás következtében **kilátástalan anyagi helyzetbe sodródjon, eladósodjon vagy elveszítse lakhatását,**

- igyekszik a rászorult háztartásban élő **gyermek**ek életésélyeit javítani.

Tegye mindezt úgy, hogy közben

- a települési támogatásra jogosultakat arra ösztönzi, hogy (a zuglói és országos szinten megszervezett szolgáltatások és segítség igénybevételével) **próbálják maguk megoldani** nehézségeiket,
- igyekszik elérni, hogy a jogosultak minél nagyobb része **valóban hozzájusson** a támogatáshoz,
- igyekszik a rászorultak számára a támogatások rendszerének **hirtelen átalakulásából fakadó nehézségeket csökkenteni,**
- hozzájárul a szegénység **újratermelődésének** megakadályozásához is.

A pénzbeli szociális ellátások országos rendszerének átalakítása alapján három ellátási forma illetve jogcím átkerül a járási kormányhivatalok hatáskörébe, öt pedig úgy marad az önkormányzatnál, hogy finanszírozásukhoz csak a hátrányos helyzetű települések kapnak kormányzati támogatást (ld 1. Táblázat).

1. Táblázat A támogatási rendszer átalakulása és az érintettek létszáma

minimum jövedelem	lakhatási támogatás	eseti szociális segély	oktatási támogatás	Jelenlegi támogatások	Ki nyújtja 2015 márciustól?	Igénybevevők létszáma 2013-ban (fő)
X				Rendszeres szociális segély: beteg vagy kisgyerekes anya	Járás	228
X				Rendszeres szociális segély: méltányossági vagy nyugdíj előtti	önkormányzat	
X				Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	Járás	962
	X			Lakásfenntartási támogatás	önkormányzat	1063
X				Ápolási díj: méltányossági	önkormányzat	262
			X	Óvodáztatási támogatás	önkormányzat	26
X		X		Közgyógyellátás: méltányossági	önkormányzat	800*
		X		Eseti átmeneti krízis tám.	önkormányzat	1689**
		X		Önkormányzati segély: Temetési segély	önkormányzat	118
	X			Adósságcsökkenétsi támogatás	önkormányzat	141
			X	Tanévkezdési támogatás	önkormányzat	n.a.
X				Ünnepi juttatások időseknek/rászorulóknak	önkormányzat	n.a.

*becsült adat; **3976 esetben.

Az átalakítás leginkább az 1. Táblázatban szürkével jelölt támogatásokra eddig jogosultakat érinti: az ő esetükben az önkormányzatra van bízva, hogy valamilyen formában továbbra is biztosítja-e ellátásukat, vagy sem. A javaslatunkban arra törekedtünk, hogy a korábbi támogatottak nagy része az átalakítás után is jogosult legyen valamilyen ellátásra, de az új rendszerben kevesebb féle jogcím legyen, és a támogatások nagyobb része jusson az arra inkább rászorulókhöz (lásd az 1. Táblázat első öt oszlopát).

A zuglói pénzbeli ellátások jelenlegi működtetésében három olyan problémát azonosítottunk, ami a rövidtávon is javítható.

Az egyik, hogy a pénzbeli ellátások összege a lehetségesnél kevésbé igazodik a tényleges szükségletekhez, az alacsony támogatási összeg és/vagy a támogatás célzása miatt.

A másik, az elsővel összefüggő probléma, hogy viszonylag sokan és gyakran részesülnek alkalmanként kis összegű eseti krízistámogatásban, ami azt valószínűsíti, hogy ez a támogatási forma részben átveszi a rendszeres támogatás szerepét, és a rendszeres szociális segélyre jövedelmük alapján éppen nem jogosult lakosok veszik igénybe, vagy azok, akiknek a kiadásai (például nagy létszámú háztartás, vagy betegségből, fogyatékoságból adódó költségek miatt) rendszeresen nagyobbak, mint az állam által nekik nyújtott jövedelempótló juttatások.

Végül, problémát jelent a rendezetlen jogcímen, jellemzően bejelentés nélkül bérlőként vagy albérlőként Zuglóban lakók (kb. 4000 lakás) hozzáférése a támogatásokhoz. A jelenlegi törvényi szabályozás szerint ezek a családok Zuglóban nem jogosultak szociális ellátásra (mivel ezt bejelentett lakcímük szerinti önkormányzattól kellene kérniük),¹ függetlenül attól, hogy ténylegesen mióta élnek itt és milyen okból nem jelentkeztek át tényleges zuglói tartózkodási helyükre.

2. Táblázat Zuglói lakások (háztartások) száma a háztartásfő hivatalos lakcíme és lakáshasználati jogcíme szerint

	albérlő	bérlő	más jogcím	tulajdonos	együtt
Bejelentett	33	3225	955	47621	51834
Ideiglenes	46	938	491	3197	4672
Nem bejelentett	127	2475	1496	3480	7578
Összesen	206	6638	2942	54298	64084

Forrás: KSH 2011. évi Népszámlálása. Magyarázatok: albérlő, ha csak a lakás egy részét bérlő, bérlő, ha az egészet, tulajdonos ha maga, vagy családtadja a tulajdonos. Nem tekintjük problémásnak azt az esetet, amikor a tulajdonos nem bejelentett, mivel ilyenkor vélhetően nincs akadálya a bejelentkezésnek.

Ezeknek a lakásoknak viszonylag nagy hányadában, egytizedében (9,9%) laknak olyan családok, ahol a családfő legfeljebb nyolc osztályt végzett vagy valaki munkanélküli a családban (a hozzáférhető adatokhoz igazodva ezt tekintjük a szegénységi kockázat két fő indikátorának), és van kiskorú személy a háztartásban. Ez az arány csaknem kétszer akkora, mint a rendezett jogcímű lakásokban (5,3%).

¹ Kivéve azt a Szociális tv. 7. §-a szerinti előírást, miszerint „A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak önkormányzati segélyt, étkeztést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti”.

3. Táblázat A rendezetlen jogcímen használt lakások száma szegénységi kockázat és gyerekek szerint

	nincs kiskorú	van kiskorú személy	együtt
Nincs	1315	2109	3424
Van szegénységi kockázat*	270	404	674
Összesen	1585	2513	4098

Forrás: lásd 2. Táblázat. Magyarázatok: rendezetlen a jogcím, ha nem tulajdonosként és nem bejelentve lakják a lakást, szegénységi kockázatnak kitett a háztartás, ha a háztartásfőnek legfeljebb nyolc általános a végzettsége, vagy van a háztartásban munkanélküli személy. Kiskorú: 18 évesnél kisebb gyermek él a háztartásban.

A következő részekben részletesen bemutatjuk a javasolt új rendszer elemeit. A javasolt rendszer a fent vázolt céloknak megfelelően figyelembe veszi:

- Zugló **teherbíró képességét** a küszöbösszegek meghatározásánál és a jogosultsági feltételek megállapításánál,
 - a **költséghatékonyság** igényét a javasolt támogatások számításának részleteiben és a procedurális szabályok kidolgozásánál, monitorozással,
 - a központi támogatásokat a támogatások számításának részleteiben,
 - az eseti krízistámogatások (rendszeres ellátásokhoz képest túlságosan gyakori) igénylését a lakásfenntartási támogatás összegének növelésével,
 - a rendezetlen jogcímű lakhatás miatt hiányzó jogosultság megoldását a Zuglói Családsegítő és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: ZCsK) bevonásával,
 - a **rászorultság** elvét többek közt a rendkívüli természetbeli juttatás (a húsvéti Erzsébet-utalványok) forrásainak átcsoportosításával, végül
 - a **minimális jövedelem** biztosítását, a krízishelyzetek megelőzését, és a **gyermekek** életesélyének javítását egy új, célzott támogatási konstrukció kialakításával segíti elő.
-
- A javasolt együttműködési elvárások beépítésével ösztönöznék a támogatottakat arra, hogy a ZCsK-tól kapott segítség mellett maguk próbálják megoldani nehézségeiket.
 - Az adminisztratív követelmények enyhítése és a tájékoztatás javítása elősegítené azt, hogy a jogosultak minél nagyobb része **valóban hozzájusson** a támogatáshoz.
 - Az átmeneti szabályok beépítése segít kiiktatni az új rendszer bevezetése során várható kezdeti nehézségeket.
 - A szegénység **újratermelődésének** megakadályozását pedig a ZCsK szolgáltatásain keresztül, az iskoláztatási támogatással és további, közép- és hosszú távú javaslatok megfogalmazásával építettük be a konstrukcióba.

2. Javaslat az új rendszerben bevezetendő támogatásokra

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján a szociális biztonság megteremtése és megőrzése - az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl - az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak közös feladata. A törvény meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit, de lehetővé teszi azt is, hogy a helyi önkormányzatok ezeken túl, saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapítsanak. A javaslatunkban arra törekedtünk, hogy egyensúlyban legyen az egyéni felelősség és a társadalmi szolidaritás.

A jelenleginél egyszerűbb és áttekinthetőbb rendszerre teszünk javaslatot, amelyben négyféle pénzbeli ellátás van:

1. Egy minimumjövedelem típusú támogatás, ami egy (a jövőben emelendő) minimum szintre egészíti ki az anyagilag legrászorultabb háztartások egy főre jutó (pontosabban: ekvivalens) jövedelmét.
2. Egy olyan lakhatási támogatás, amely a lakásfenntartási nehézségek tényleges súlyához inkább igazodva, jelentősebb mértékben támogatja a rászoruló háztartások lakásfenntartását az adósságok kialakulásának megelőzése, és a lakhatás biztonságának megerősítése érdekében. Ezt egészíti ki egy adósságcsökkentő támogatás, ami a lakhatást veszélyeztető eladósodás kezelését célozza.
3. Egy eseti szociális segély krízishelyzetek megoldására
4. Egy oktatási támogatás, amely a hátrányos helyzetű családok gyermekeinek óvodába, iskolába járási költségeihez járul hozzá.

2.1. Minimumjövedelem

Ez a támogatás minden rászoruló zuglói háztartásnak jár, ha megfelel a jövedelmi és együttműködési feltételeknek. A támogatás összege a rászorultságtól függ.

4. Táblázat A minimumjövedelem jellemzői röviden

a. Összege	a háztartás (nem csak az igénylő) ekvivalens jövedelmét egészíti ki 26 ezer forintra, de legalább 2 ezer forint.
b. Jogosultsági feltételek	<ul style="list-style-type: none">- a háztartás ekvivalens jövedelme (bizonyos transzferek és munkajövedelmek levonása után) kevesebb, mint havi nettó 26 ezer forint (a támogatásra a keveset kereső, vagy nyugdíjas személy is jogosult lehet)- a háztartásnak nincsen 3 millió forintot meghaladó értékű ingó vagy ingatlan vagyona, kivéve az ingatlant ahol az igénylő lakik (vagy tartózkodik), illetve az elsősorban munkavégzéshez használt gépjárművet, munkaeszközt- a támogatott háztartás zuglói lakos- egy háztartásból csak egy személy igényelheti- egy lakásból legfeljebb két háztartás igényelheti.

c. Együttműködési feltételek	- Ha a támogatás összege meghaladja a havi 13 ezer forintot, a támogatott háztartás nem dolgozó, de aktív korú és munkaképes tagjai együttműködnek a családsegítő központtal
d. Felülvizsgálat, átmeneti felfüggesztés, továbbfolyósítás	- A támogatásra való jogosultságot az önkormányzat 12 hónapra ítéli meg, és évente felülvizsgálja. Az igénybevevőknek be kell jelenteniük, ha bármely körülmény miatt elveszítik jogosultságukat. - A jogosultság elvesztése esetén a támogatás két éven belül automatikusan újra folyósítandó a családsegítő által jóváhagyott bejelentést követően, amit egy hónapon belül felülvizsgálhat az önkormányzat. - Ha a jogosultság a háztartás bármely tagjának munkába állása miatt szűnik meg, a támogatás fele 6 hónapig tovább folyósítandó, feltéve, hogy a nem dolgozó aktív korú háztartástagok továbbra is együttműködnek a családsegítővel.
e. Disregard	Az egy főre jutó jövedelem kiszámításakor figyelembe kell venni az általános, jövedelemplótló jellegű támogatásokat (pl. családi pótlék, nyugdíj, FHT, munkanélküli járadék), de nem kell beszámítani a többletkiadást kompenzáló támogatásokat, költségtérítéseket (pl. a fogyatékoság miatt emelt összegű családi pótléknak az alap-pótlék feletti részét). A munkába állás ösztönzése érdekében szintén nem kell beszámítani a közfoglalkoztatásból származó jövedelem 5 %-át, az egyéb foglalkoztatásból származó jövedelem 10 %-át, a képzés idejére járó keresetpótló juttatás 15%-át. Egyedi elbírálás alapján levonhatók azok a speciális élethelyzetből adódó rendszeres költségek is (pl. gyógyszerek, gyerektartás, vagy végrehajtás) amelyeket más ellátás nem kompenzál, különösen, ha enélkül veszélybe kerülne a lakhatás biztonsága.
f. Indexálás	A jogosultsági küszöb (jövedelem és vagyon) és a támogatás összege évente, március 1-től az előző évi infláció mértékével emelkedik.
g. Elnevezése	Minimumjövedelem támogatás, MJT

A minimumjövedelem rendszerek célja, hogy minden rászoruló háztartás számára biztosítsa a megélhetéshez szükséges minimális jövedelmet.² A nettó 26 ezer forintos (ekvivalens) jövedelemszint ehhez túl alacsony, az országos adatok alapján a népesség legszegényebb tizedének eléréséhez is legalább 35 ezer forint körüli jövedelem szintre lenne szükség. Azt javasoljuk, hogy a helyi lakosság jövedelem-eloszlásának pontosabb felmérése után, az önkormányzat mozgásterétől függően, a következő években a küszöb az inflációt meghaladó mértékben emelkedjen legalább addig, amíg eléri legalább az országos (vagy a budapesti) jövedelemeloszlás legszegényebb tizedének határát. A disregard mértékét - az önkormányzat pénzügyi mozgásterétől függően - szintén indokolt növelni. Ez egyszerre eredményezné a munka-ellenőztönzés csökkentését, valamint, a támogatás fokozatos kivezetésén keresztül, a jövedelmi célzás szélesítését.

² Erről lásd Budapest Intézet és Tárki (2012), Darvas és szerzőtársai (2013), Hugh Frayer és Eric Marlier (2010), Missetics (2010).

Összeg és jogosultság

A minimumjövedelem összege az igénylő háztartásának ekvivalens jövedelmétől függ. Ezt a 2005-ös családi szociális segélyhez hasonlóan úgy kell kiszámítani, hogy a háztartás összes beszámítható jövedelmét (lásd a Függelékben megadott listát) elosztjuk a háztartás súlyozott létszámával. A javaslatban szereplő mindegyik támogatási forma esetében ugyanezt az ekvivalens jövedelmet kell használni. A súlyozás a nemzetközi standardoknak megfelelően a következő: a családfő súlya 1, második felnőtté és első gyereké 0,7, további gyermekeké és felnőtteké 0,5. Ez az empirikus kutatások szerint közelebb van a tényleges kiadási arányokhoz (tehát ahhoz, hogy mennyivel növeli meg a családi költségvetést plusz 1 fő), mint a 2005-ös rendszerben alkalmazott súlyok.³ A háztartás tagjának számít az, akivel az igénylő egy lakásban lakik és a háztartás közös kiadásaiban és/vagy költségeiben részesül (tehát az albérlő nem, de az együtt élő generációk igen, ha legalább a rezsit közösen fizetik).

A támogatás a háztartás fogyasztási egységre eső jövedelmét egészíti ki nettó 26 000 forintra. A támogatás összege tehát éppen annyi, amennyivel a háztartás ekvivalens jövedelme elmarad a meghatározott minimális jövedelemszinttől. Például, ha egy kétfős háztartás ekvivalens jövedelme nettó 20 ezer forint és az ekvivalens létszáma 1,7 akkor a támogatás összege: $1,7 \cdot (26000 - 20000) = 10200$ forint lesz.

A támogatást 18 éves és idősebb zuglói lakosok igényelhetik (16 évesnél idősebb lakos abban az esetben, ha ő a családfenntartó) az önkormányzat ügyfélszolgálatán. A jogosultság a bejelentés nélkül Zuglóban élő lakosokra is kiterjed, de az ügyfélforgalom kezelhetősége érdekében ennek bevezetése lépcsőzetes: márciustól csak a gyermekek, októbertől minden ilyen háztartás jogosult. A bejelentés nélkül itt élők a ZCsk-ban adhatják be igénylésüket. Az igényléskor nyilatkozniuk kell arról, hogy állandó vagy ideiglenes lakcímükön nem kapnak települési támogatást. A ZCsk környezettanulmányt készít arról, hogy az igénylő életvitelszerűen lakik-e a területen, és véleményével együtt 15 napon belül továbbítja az igénylést az önkormányzatnak. Környezettanulmány nélkül is véleményezheti az igénylést, ha az igénylő gyermeke zuglói oktatási intézményben (óvodában vagy iskolában) tanul, vagy legalább hat hónapja kapcsolatot tart a ZCsk-val. Az Önkormányzat a lakhatás tényét nem vizsgálja tovább, viszont az igénylés pozitív elbírálása esetén értesíti az igénylő állandó lakhelyén illetékes jegyzőt a támogatás megítéléséről.

Együttműködési feltételek

A minimumjövedelmet munkanélküli, inaktív és dolgozó felnőttek is igényelhetik. A jogosultság feltétele, hogy az igénylő háztartás minden munkaképes és nem dolgozó aktív korú (16-tól nyugdíjkorhatárig, jelenleg 62,5 év) tagja vállalja, hogy együttműködik a családsegítő központtal. A családsegítő központ személyre szabottan, együttműködési megállapodásban határozza meg az együttműködés részleteit: milyen gyakran kell felkeresni a családsegítő központot, regisztrálni kell-e a munkaügyi központban is, elvárja-e az aktív álláskeresőt, ha igen, hogyan kell azt igazolni, javasol-e képzésben való részvételt, stb. A családsegítő indokolt

³ Erről lásd Cseres-Gergely és Molnár (2008), Éltető és Havasi (2002), Gál (2007). A hazai kutatásokra alapozva az OECD1 skálát egy ponton módosítjuk: az első gyerek súlya 0,5 helyett 0,7.

esetben (például ha az ügyfél együttműködik a munkaügyi kirendeltséggel és ott megfelelő szolgáltatásokat kap) felmentést adhat a további együttműködés alól. Ekkor az ügyfélnek csak az igénylés felülvizsgálatakor kell legközelebb elmennie a családsegítő központba.

Az együttműködés megtagadása vagy elmulasztása esetén a családsegítő központ munkatársa értesíti az igénylőt illetve az érintett háztartástagot és figyelmezteti ennek következményeire. Az érintett 30 napon belül pótolhatja a mulasztást. Ennek hiányában a családsegítő munkatársa 15 napon belül értesíti az önkormányzat szociális ügyosztályát, amely elrendeli a mulasztásra vonatkozó megfelelő szankciót. A szankció mértéke:

Első figyelmeztetés esetén a támogatás összege a következő egy hónapban 30%-kal csökken.

Második figyelmeztetés esetén a támogatás összege a következő hónapban 50%-kal csökken.

Harmadik figyelmeztetés esetén a támogatás összege a következő hónapban 70%-kal csökken.

Negyedik figyelmeztetés esetén a támogatás folyósítását megszüntetik.

Az együttműködési feltételekről az érintett háztartástagok és a családsegítő közösen, megbeszélés után állapodnak meg, figyelembe véve a munkába állást akadályozó körülményeket. Együttműködési feltételként csak olyan tevékenységet lehet megszabni, ami hozzájárul a munkapiaci integrációhoz⁴ és amit az érintett az aktuális egészségi állapota, családi körülményei és kötelezettségei (például gyermek vagy más családtag gondozása) mellett is el tud végezni.

A családsegítő lehetőségeihez mérten biztosítja a személyes esetkezelést, vagyis, hogy egy adott háztartás tagjai ugyanazzal az esetgazdával kötnek együttműködési megállapodást, és minden kérdésükkel hozzá fordulhatnak.

Az egyes jövedelemforrások beszámítása és a disregard

A minimumjövedelem feladata annak biztosítása, hogy a háztartások *ekvivalens* jövedelme elérje a meghatározott minimális szintet. A háztartások eltérő kiadási szerkezetét a háztartás létszámában vesszük figyelembe. Ebből következően a jogosultság, illetve a támogatás összegének kiszámításakor minden olyan jövedelmet figyelembe kell venni, ami általános jövedelepótló funkciót tölt be, és csak azokat nem kell beszámítani, amelyek valamilyen többletkiadással járó élethelyzethez (pl. fogyatékoság) nyújtanak támogatást (részletes listát lásd a Függelékben). A gyermekek után járó ellátásokat figyelembe kell venni, hiszen a gyerekevelés költségeire tekintettel alakítottuk ki a létszám súlyozását.

⁴ Nem lehet együttműködési feltétel például az udvar vagy a lakás rendezettsége, vagy az iskolás korú gyerekek iskolába járása.

2.2. Lakhatáshoz kapcsolódó támogatások

A lakásfenntartás költségeinek támogatása, az adósságok kialakulásának megelőzése, valamint a már kialakult adósságok kezelése és a lakhatás elvesztésének megelőzése érdekében a következő támogatásokat javasoljuk:

1. Rendszeres lakásfenntartási támogatás
2. Adósságcsökkentési támogatás
3. Önkormányzati lakbértámogatás

Rendszeres lakásfenntartási támogatás

5. Táblázat A rendszeres lakásfenntartási támogatás jellemzői röviden

Összege	- a rendeletben foglalt képlet szerint a háztartás jövedelmétől, és a háztartástípusnak megfelelő elismert laknagyság függvényében, de minimum 2000 Ft - a támogatást természetben, a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti
Jogosultsági feltételek	- a támogatott háztartás legalább egy tagja bejelentett zuglói lakos, vagy Zuglóban lakik életvitelszerűen - az érintett ingatlanban a következő jogcímek valamelyike szerint életvitelszerűen lakik: bérlő, bérlőtárs, albérlő, tulajdonos, tulajdonostárs, lízingbevevő, hasznélvező, használó, családtag, szívességi lakáshasználó, jogcím nélküli lakos
Együttműködési feltételek	- ha a támogatás összege meghaladja a havi 13 ezer forintot, a támogatott háztartás munkaképes, nem nyugdíjas, de nem dolgozó tagjai együttműködnek a családsegítő központtal.
Felülvizsgálat, átmeneti felfüggesztés, továbbfolyósítás	- a támogatásra való jogosultságot az önkormányzat 12 hónapra ítéli meg, és évente felülvizsgálja. Az igénybevevőknek be kell jelenteniük, ha bármely körülmény miatt elveszítik jogosultságukat - a jogosultság elvesztése esetén a támogatás két éven belül automatikusan újra folyósítandó a családsegítő által jóváhagyott bejelentést követően, amit egy hónapon belül felülvizsgálhat az önkormányzat - ha a jogosultság a háztartás bármely tagjának munkába állása miatt szűnik meg, a támogatás fele 6 hónapig tovább folyósítandó, illetve, ha a támogatás összege a háztartás bármely tagjának munkába állása miatt csökken, akkor a támogatás 3 hónapig a korábbi összegben folyósítandó
Disregard	A beszámítandó jövedelmekre a minimumjövedelemnél megadott szabályok érvényesek
Indexálás	A jogosultsági küszöb, valamint a négyzetméterre eső elismert költség évente, március 1-től az előző évi infláció mértékével emelkedik.
Elnevezése	Rendszeres lakásfenntartási támogatás

A korábbi normatív lakásfenntartási támogatás olyan helyi változatát javasoljuk bevezetésre, amelyben a támogatás mértéke a háztartás jövedelmétől függ egy differenciált *rés-képlet* szerint (Darvas és szerzőtársai 2013, Bényei 2011, Hegedüs és szerzőtársai 2008, Győri 2003).

A támogatás logikája, hogy minden háztartástól elvárja, hogy jövedelme egy meghatározott (a háztartás teherbíró képessége szerint differenciált) részét a lakásfenntartási költségei fedezésére költse, és amennyiben a háztartás számára elismert lakásköltségek ezt meghaladják, a különbséget a támogatás fedezi. A korábban működő normatív lakásfenntartási támogatásnál nagyobb összegű támogatást biztosító programtól azt várjuk, hogy hathatósabb védelmet nyújt az adósságok kialakulásával és felhalmozódásával, a közüzemi szolgáltatásokból való kikapcsolással, valamint a lakhatás elvesztésével szemben. A javasolt támogatási forma számos elemében hasonló a normatív lakásfenntartási támogatás korábbi szabályozásához, ugyanakkor kiküszöböli annak egyes ellentmondásait.

Összeg

A támogatás összege a háztartás méretétől függő elismert lakásnagysággal arányos elismert lakásfenntartási költség, valamint a háztartás jövedelmének meghatározott (a háztartás ekvivalens jövedelmétől függő) hányadának különbözete az alábbi képlet szerint (konkrét példákat lásd a 11. Függelékben):

$T = K - J \times h$, ahol

T: a támogatás összege és $T \geq 2000$ Ft;

K: az elismert lakásfenntartási költség, ami az elismert lakásnagyság négyzetméterben kifejezett értéke és a négyzetméterre jutó elismert lakásköltség szorzata;

J: a háztartás havi összjövedelme;

h: a lakásfenntartásra fizetendő jövedelemhányad, ami 0,15 és 0,25 között változik a háztartás ekvivalens jövedelmétől (j) függően. Képletben: $h = 0,25 + 0,1 \cdot (j - 72000) / 72000$.

Az elismert lakásnagyság 1 fős háztartás esetén 35 nm, majd ezt követően további 20 nm a háztartás ekvivalens méretével arányosan. Képletben: $35 + (\text{ekvivalens létszám} - 1) \cdot 20$. Tehát, például ha az ekvivalens létszám 1,7 akkor az elismert lakásnagyság $35 + 0,7 \cdot 20 = 49$ nm.

Az elismert lakásköltség 450 forint.

A négyzetméterre jutó elismert lakásfenntartási költség itt javasolt, nyilvánvalóan elégtelen összegét nem a lakásfenntartás tényleges költségeire, hanem a rövidtávú finanszírozási korlátokra tekintettel, valamint annak elkerülése érdekében határoztuk meg, hogy egy magasabb összegű támogatást a későbbiekben költségvetési okokból esetleg csökkenteni kelljen.

Azt javasoljuk, hogy az önkormányzat a következő években teremtsen elő a forrásokat ahhoz, hogy a lakásfenntartás elismert költségét fokozatosan emelni tudja, hogy az közelítse, majd pedig elérje a lakásfenntartás tényleges költségeit. Mivel ebben a konstrukcióban nincs jövedelmi küszöb, a támogatás összegének emelésével automatikusan bővülne a támogatottak köre, azaz a kevésbé szegény, de a lakásfenntartás költségét nehezen előteremtő háztartások is fokozatosan bekerülhetnek a jogosultak körébe.

A támogatást természetben, a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani (100 forintra kerekített összegben), amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti (önkormányzati lakás lakója esetén ez főszabály szerint a lakbért jelenti).

A további konzultációk, valamint modellszámítások alapján eldöntendő kérdés, hogy az egy négyzetméterre jutó elismert költség differenciálásával a támogatás számoljon-e a távfűtéses lakások magasabb fűtési költségeivel.

Jogosultság

Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától, azonban külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit. A rendezetlen lakhatási jogcímen Zuglóban élőkre ugyanaz vonatkozik, mint a minimumjövedelem esetében: a ZCsk igazolása alapján szerezhetnek jogosultságot.

Adósságcsökkentési támogatás

6. Táblázat Az adósságcsökkentési támogatás jellemzői röviden

Összege	- a háztartás ekvivalens jövedelmétől függően maximum az adósság 20-30%-a - összegszerűen a háztartás ekvivalens jövedelmétől függően maximum 350-400 ezer forint
Jogosultsági feltételek	- a támogatott háztartás legalább egy tagja bejelentett zuglói lakos, vagy Zuglóban lakik életvitelszerűen - aki ingatlan tulajdonosa, bérelője, hasznélvezője, hatályos albérleti szerződéssel rendelkező albérelője, vagy jogcímnélküli lakója, amennyiben bérleti jogviszonya a bérleti díj meg nem fizetése miatt szűnt meg - a háztartás ekvivalens jövedelme alacsonyabb, mint 85 500 forint - településen elismert maximális lakásnagyságot meg nem haladó lakásban lakik - legalább kéthavi tartozása van (a tartozás mértékétől függetlenül)
Együttműködési feltételek	- a családsegítő központ által nyújtott adósságkezelési tanácsadáson való részvétel - vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését - az adósságcsökkentő támogatás és adósságkezelési tanácsadás igénybevételének időtartama alatt a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének eleget tesz
Felfüggesztés	- ha a jogosult az adósságkezelési tanácsadást a második figyelmeztetés ellenére sem veszi igénybe - ha az általa vállalt adósságtörlesztés háromhavi részletét nem teljesíti
Disregard	A beszámítandó jövedelmek a minimumjövedelem rendszer szerint.
Indexálás	A jogosultsági küszöb évente, március 1-től az előző évi infláció mértékével emelkedik.
Elnevezése	Adósságcsökkentési támogatás

A lakhatáshoz kapcsolódó, azt veszélyeztető hátralékok kiterjedése feltétlenül indokolja egy a korábbi rendszerhez hasonló adósságcsökkentő támogatás és adósságkezelési tanácsadás fenntartását, noha a korábbi helyi tapasztalatok, és a szakirodalomban (Bényei 2011) megfogalmazott javaslatok tükrében a korábbtól részben eltérő formában. Az adósságkezelési szolgáltatás továbbra is adósságkezelési tanácsadásból, és adósságcsökkentési támogatásból állna azzal, hogy az előbbiben való részvétel feltétele az utóbbira való jogosultságnak.

Jogosultság

A jogosultság feltétele, hogy a háztartás ekvivalens jövedelme alacsonyabb legyen 85 000 forintnál, és a háztartás által lakott lakás mérete ne haladja meg a településen elismert maximális lakásnagyságot (kivéve önkormányzati tulajdonú lakás esetén, amennyiben a kérelmező az önkormányzatnál kezdeményezte a lakás kisebbre cserélését), az alábbiak szerint:

Lakás/háztartástag	Maximális lakásnagyság (m ²)
1-2 háztartástag	60
3 háztartástag	70
4 háztartástag	80
minden további háztartástag	+ 5

Adósságcsökkentési támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

Adósságnak minősül a közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás), a közösköltség-hátralék, valamint az épület- és fűtéskorszerűsítéssel járó külön költség hátralék, valamint a lakbérhátralék.

A nagyobb hátralékok kialakulásának megelőzése érdekében a javaslat szerint - a korábbiaktól eltérően - az adósságkezelési szolgáltatásban való részvételnek nem minimum 6 havi, hanem minimum 2 havi elmaradás a feltétele, az adósság mértékétől függetlenül. Szintén nincs maximálva az adósságkezelésbe bevonható hátralék maximális nagysága, a támogatási összeg felső határának meghatározása elégséges szabályozó.

Támogatás összege

Az adósságcsökkentő támogatás maximuma a korábbi rendszertől eltérően nem egységes lenne, hanem a ZCsK munkatársai javaslatának megfelelően az ekvivalens jövedelem szerint differenciálva kerülne meghatározásra az alábbiak szerint:

ekvivalens jövedelem	önrész minimális aránya	támogatás maximális aránya	maximális támogatás
kevesebb, mint 42 750 Ft	20%	80%	400 ezer
42 751 Ft és 71 250 Ft között van	25%	75%	375 ezer
71 251 Ft és 85 500 Ft között van	30%	70%	350 ezer

Az adósságcsökkentő támogatást az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

Különösen indokolt esetben a lakásvesztés elkerülése érdekében az önkormányzat ennél alacsonyabb önrészt, valamint a jelzett maximumnál magasabb támogatást is megállapíthat, amennyiben a háztartás ekvivalens jövedelme kisebb, mint az ÖNYM 150%-a, és a háztartás legalább egyik tagja várandós nő, kiskorú, tartósan és súlyosan beteg, mozgáskorlátozott, fogyatékkal élő, továbbá egyedülálló 60 év feletti kérelmező vagy olyan háztartás esetében, amelynek minden tagja 60 év feletti, illetve abban az esetben, ha a háztartás kiskorú tagját anyagi vagy lakhatási problémák miatt a családjától való elválasztás (gondozásba vétel) fenyegeti.⁵

Együttműködési feltételek és felfüggesztés

Az adósságcsökkentő támogatásra való jogosultság feltétele az adósságkezelési tanácsadáson való részvétel, az adósságkezelési tanácsadást végző szervvel az együttműködési megállapodásban foglaltak teljesítése, illetve ennek keretében az önrész vállalása és legalább havonta egy alkalommal az adott havi lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos számlák bemutatása.

Az adósságkezelési szolgáltatás időtartama 500 ezer forint alatti tartozás esetében legfeljebb tizennyolc hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható. Ennél nagyobb tartozás esetén az adósságkezelési szolgáltatás időtartama alapesetben 2 év, de különösen indokolt esetben (pl. haláleset, súlyos betegség) meghosszabbítható, annak érdekében, hogy az egyéni szociális helyzethez illeszkedő részletfizetési megoldásokat lehessen kialakítani.

⁵ Ez a gyakorlat a Gyermekvédelmi tv. 7. §-a szerint törvénysértő ugyan, de ennek ellenére rendszeresen megtörténik Budapesten, így számolni kell az előfordulásával. Ld. Berezvai és szerzőtársai (2014).

Az adósságcsökkentési támogatás folyósítása felfüggeszthető, ha a jogosult az adósságkezelési tanácsadást a második figyelmeztetés ellenére sem veszi igénybe, ha az általa vállalt adósságtörlesztés háromhavi részletét nem teljesíti, ha az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének időtartama alatt a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget - kivéve a 2 éven belüli ismételt igénybevételnél szereplő élethelyzetek valamelyikének az adósságkezelő szolgáltatásban való részvétel idején történő bekövetkezése esetén.

Az önkormányzat a lakhatást veszélyeztető mértékű adósság felhalmozódásának elkerülése céljából a követelés jogosultjával megállapodást köthet, melynek keretében - az adós írásbeli beleegyezése esetén - a követelés jogosultja a település jegyzőjét tájékoztatja a legalább kéthavi tartozástokról. Önkormányzati lakások lakói esetén a bérbeadó automatikusan értesíti a település jegyzőjét a legalább kéthavi lakbérhátralékokról.

Ismételt igénybevétel

Az adósságkezelési szolgáltatásban való ismételt részvételre 2 éven belül akkor van lehetőség, ha

- valamely háztartástag halála, hat hónapot meghaladó keresőképtelensége, illetve hat hónapot meghaladó (tartós) munkanélkülisége miatt a háztartás jövedelme a lakásfenntartási támogatás szabályai szerint a háztartásra megállapított elismert lakásköltség felét meghaladó mértékben csökken, vagy a háztartás rendszeres kiadásai valamilyen más, előre nem látható és méltányolandó okból (pl. az egyik háztartástag megbetegedése) jelentősen növekednek; vagy
- ha a háztartás 2 éven belül részt vett ugyan adósságkezelési szolgáltatásban, de az adósságcsökkentő támogatás összege alatta maradt az adható maximális összegnek, a korábban kapott támogatás és a maximálisan adható támogatás közötti különbség erejéig.

Külön szabály önkormányzati lakások bérleti szerződésének visszaállítására

Túlmutat a rendelet tárgyán, de indokoltnak tartjuk a lakások bérbeadásáról szóló rendelet kapcsolódó módosítását az önkormányzati lakás-bérlők védelme érdekében oly módon, hogy az önkormányzat vállaljon kötelezettséget a (lakbérhez kapcsolódó hátralék miatt felmondott) bérleti jogviszony automatikus visszaállítására az adósságkezelési szolgáltatásban való sikeres részvételt követően.

Önkormányzati lakbér-támogatás

A támogatás az önkormányzati lakásállomány hasznosításának javasolt - a szociális rendeleten túlmutató - átalakításához kapcsolódik. A javasolt új rendszer lényege, hogy (egy átmeneti időszakot követően) az önkormányzat a teljes lakásállományát szociális szempontok alapján kezelje és hasznosítsa. A később kialakítandó jogosultsági feltételek és prioritások alapján

megpályázott és kiutalt lakások bérlői a jövedelmük arányában fizetnének lakbért, az önkormányzati lakbér-támogatás pedig az önkormányzat költségeit fedező lakbér-összeg és a bérlők jövedelmének rendeletben meghatározott (a háztartás ekvivalens-jövedelmétől függő) része közötti különbség lenne, amely így biztosítja, hogy a bérlők a teherbíró képességükkel arányos részt vállaljanak a lakhatásuk költségeiből.

2.3. Eseti szociális segély

Ez a támogatás minden rászoruló zuglói háztartásnak jár, ha megfelel a jövedelmi és együttműködési feltételeknek. A támogatás összege a rászorultságtól függ.

7. Táblázat Az eseti szociális segély jellemzői röviden

a. Összege	- a hirtelen többletkiadás legfeljebb 90%-a, maximum 80 ezer forint. Kölcsön esetén: maximum 200 ezer forint. - A kiadás 100%-a támogatható, ha az hozzájárul a későbbi eladósodás megelőzéséhez, illetve érdemben csökkenti a háztartás kiadásait (pl. gyógyszeres kezelést kiváltó műtét vagy lakás szigetelés, fűtés korszerűsítés) vagy megelőzi kiskorú veszélyeztetését, családból kiemelését.
b. Jogosultsági feltételek	- a háztartás ekvivalens jövedelme (bizonyos transzferek és munkajövedelmek levonása után) kevesebb, mint 52 ezer forint, kölcsön esetén 85500 ezer forint - a támogatott háztartás legalább egy tagja bejelentett zuglói lakos, vagy a ZCsk igazolása szerint itt él (a támogatásra a keveset kereső, vagy nyugdíjas személy is jogosult lehet) - egy háztartásból csak egy személy igényelheti
c. Együttműködési feltételek	Ha a segély összege 20 ezer forint feletti és a háztartásban kiskorú gyermek is van továbbá a krízis a gyermek biztonságát veszélyezteti, feltétel, hogy az igénylő részt vegyen a családsegítő központ munkatársa által tartott konzultáción (egy alkalommal, amely utólag is pótolható).
d. Kamat és törlesztés	- kölcsön esetén a törlesztőrészekről és az ütemezésről a ZCsk és az ügyfél bevonásával kell megállapodni. A futamidő nem lehet több, mint 10 év.
d. Disregard	Ugyanaz, mint a minimumjövedelem esetében.
e. Indexálás	A jogosultsági küszöb évente, március 1-től az előző évi infláció mértékével emelkedik.
f. Elnevezése	Eseti szociális segély

A segély célja az, hogy krízishelyzetben gyorsan segítséget adjon és megelőzze komolyabb probléma kialakulását. Azt javasoljuk, hogy a helyi lakosság jövedelem-eloszlásának pontosabb felmérése után, az önkormányzat mozgásterétől függően a következő években a küszöb az inflációt meghaladó mértékben fokozatosan emelkedjen addig, amíg eléri legalább a KSH által számított létminimum szintjét.

Összeg és jogosultság

A segély összege nem a háztartás jövedelmétől, hanem a krízis megoldásához szükséges kiadásoktól függ. Ezt az igénylő bejelentése, illetve számlákkal vagy más módon tételesen nem igazolható kiadások esetén a családsegítő munkatársának véleménye alapján kell megállapítani. Eseti szociális segélyben elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, illetve alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, balesethez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a lakhatással összefüggő eladósodás vagy a lakhatás elvesztésének megelőzéséhez, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a gyermekek anyagi okokból történő családból való kiemelésének megelőzéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások, előrefizetés gáz-, vagy áramfogyasztást mérő készülék, valamint vízóra felszerelésének költsége – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak. Az eseti szociális segély kérelemre és hivatalból – különösen nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság vagy más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy, továbbá a gyermekek vagy rászorulóknak jogainak vagy érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezésére – is megállapítható.⁶ A segély indokolt esetben természetben is adható, ha ez az Önkormányzat számára olcsóbb és az ügyfél számára nem jár semmilyen hátránnyal. Ilyen lehet például csőtörés utáni vakolat javítás és festés, amit a Zuglói Városgazdálkodási Közszolgáltató Zrt. is el tud végezni. A segélyt 18 éves és idősebb zuglói lakosok igényelhetik (16 éves kortól abban az esetben, ha az igénylő a családfenntartó.)

Együttműködési feltételek

Ha a segély összege 20 ezer forint feletti, a háztartásban kiskorú gyermek is van és a krízis a gyermek biztonságát veszélyezteti, az igénylőnek részt kell vennie a családsegítő központ munkatársa által tartott konzultáción. Ennek kettős célja van: egyrészt, hogy kiszűrje a megalapozatlan igényléseket, másrészt, hogy az ügyféllel közösen azonosítsák a krízis nem anyagi természetű elemeit, és megoldást keressenek ezekre is. Az utóbbi azt is elősegíti, hogy az ügyfél ne szoruljon ismételt átmeneti segélyre. Szükség esetén a ZCsK javasolhatja az ügyfélnek a rendszeresen minimumjövedelem igénylését. A beszélgetésre legkésőbb a segély folyósítását követő két héten belül kell sort keríteni.

Az együttműködés megtagadása vagy elmulasztása esetén a családsegítő központ munkatársa értesíti az igénylőt illetve az érintett háztartástagot és figyelmezteti ennek következményeire. Az érintett 30 napon belül pótolhatja a mulasztást. Ennek hiányában a családsegítő munkatársa 15 napon belül értesíti az önkormányzat szociális ügyosztályát, amely elrendeli a mulasztásra vonatkozó megfelelő szankciót. A szankció mértéke:

6 Itt a rendkívüli települési támogatás törvényi szabályozását tekintettük kiindulópontnak, lásd a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény által módosított, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. § (3)-(5) bekezdéseit.

Első figyelmeztetés esetén fél évre történő kizárás az átmeneti segélyezésből.

Második figyelmeztetés esetén a háztartás kizárása az átmeneti segélyből egy évre.

A családsegítő lehetőségeihez mérten biztosítja a személyes esetkezelést, azaz egy adott háztartás tagjai ugyanazzal az esetgazdával kötnek együttműködési megállapodást, és minden kérdésükkel hozzá fordulhatnak.

2.4. Tanévkézdési támogatás

Ez a támogatás minden rászoruló zuglói háztartásnak jár, ha megfelel a jövedelmi feltételeknek. Célja, hogy minden rászoruló zuglói gyermek számára biztosítsa az iskolakezdéshez szükséges kiadások fedezetét. Összege az iskolákkal tartott egyeztetés után szükség szerint korrigálandó. A támogatás egyösszegű.

8. Táblázat A tanévkézdési támogatás jellemzői röviden

<i>Összege</i>	Jövedelemtől függően évente gyermekenként 5 vagy 10 ezer forint, augusztusban fizetendő
<i>Jogosultsági feltételek</i>	- A háztartás ekvivalens jövedelme (bizonyos transferek és munkajövedelmek levonása után) kevesebb, mint 26 ezer forint (a 10 ezer forintos támogatás esetén), illetve 52 ezer forint (az 5 ezer forintos támogatás esetén), amelyet az eseti segély szabályai szerint kell számítani. - a gyermek szeptembertől óvodába jár, illetve nappali tagozaton tanul és nem töltötte be 19 életévét. - és a támogatott háztartás legalább egy tagja zuglói lakos. - azoknak a legfeljebb 8 általános iskolát végzett szülőknek, akik igazolják, hogy gyermekük legfeljebb 3-szor hiányzott igazolás nélkül az őszi félév során, januárban is jár a támogatás.* A minimumjövedelemben vagy lakhatási támogatásban részesülő gyermekes háztartások automatikusan megkapják.
<i>Együttműködési feltételek</i>	Nincs
<i>Disregard</i>	Az eseti segély szabályai szerint
<i>Indexálás</i>	A jogosultsági küszöb és az összeg évente, március 1-től az előző évi infláció mértékével emelkedik.
<i>Elnevezése</i>	Iskolakezdési támogatás

*Ez a kiegészítő jutattás veszi át az óvodáztatási támogatás szerepét.

3. Hozzáférés javítása

A javasolt új rendszerben a szociális ellátásokhoz való hozzáférést javítja egyfelől a rendezetlen jogcímen Zuglóban lakók helyzetének kezelése (lásd előző pont) a Családsegítő központ közreműködése révén. Az igénylés menetének kisebb módosításával tovább javítható a hozzáférés. Ezeket a lépéseket táblázatban foglaltuk össze, a hozzáférés akadályának jellege szerint. A pénzbeli ellátásokat érintő változások átfogó jellege, a jogosultak körének bővülése (valamint az igénybevétel korábbi hiányosságai) miatt a lakosság széleskörű, közérthető tájékoztatására mindenképpen szükség van.

Az információhiányon túli korlátok Zugló esetében nem feltétlenül hasonlóan erősek. Az érintett zuglói intézmények szakértőivel közösen érdemes megvitatni, hogy melyek azok a korlátok, amelyeket rövidtávon a legfontosabb lenne kezelni és az itt javasoltak, illetve más lehetséges kezelési módok közül melyek a leghatékonyabbak, tekintetbe véve a helyi körülményeket.

9. Táblázat Hozzáférés akadályai és ezek kezelése

Korlát	Célcsoport	Kezelés
A potenciális jogosult nem tud a támogatásról, vagy azt gondolja, hogy nem jogosult rá.	Zuglói lakcímre újonnan bejelentkezők	Közérthető, egyszerű nyelven írt tájékoztatás a Zuglói honlap címlapján, az önkormányzati újságban, plakát és szórólap az önkormányzat ügyfélszolgálatán és a kerületi szociális és oktatási intézményekben. Tájékoztató fórumok a segítő szakmákban, oktatásban dolgozó helyi szakembereknek (védőnő, orvos, stb.) és civil szervezeteknek.
	Bejelentés nélkül Zuglóban élők, különösen a kisgyermekesek	Védőnők, bölcsőde, óvodák, gyermekorvos, hajléktalanszálló és karitatív civil szervezetek tájékoztatása.
	Dolgozó szegények, különösen a kisgyermekesek	
	Közepes jövedelmű, de betegség, vagy fogyatékosság miatt rászoruló	Korábban közgyógyellátásra jogosultak, illetve körzeti orvos és karitatív civil szervezetek tájékoztatása.
A potenciális jogosult tud a jogosultságáról, de mégsem igényli a támogatást az igénylés költsége/ megbélyegző jellege miatt	Minden potenciális jogosult.	A támogatás igénylésével kapcsolatos adminisztráció egyszerűsítése, csökkentése. Az igénylések befogadását intező munkatársak érzékenyítő képzése illetve tájékoztatása a változásokról. A támogatást igénylők tapasztalatainak felmérése, ennek alapján az ügyintézés eljárásrendjének felülvizsgálata, minden érintett bevonásával.
A potenciális jogosult beadja az igénylését, de valamilyen hiba vagy esetleg diszkrimináció miatt nem kapja meg.	Minden potenciális jogosult, de különösen a halmozottan hátrányos helyzetűek (pl. iskolázatlan, hajléktalan, roma, bevándorló)	Az igénylés adminisztrációjának digitalizálása, adat-ellenőrzési módszerek fejlesztése az adminisztratív hibák csökkentésére. Az igénylések befogadását intező munkatársak érzékenyítő képzése illetve tájékoztatása a változásokról. Karitatív és jogvédő civil szervezetek tájékoztatása. Az igénylések elbírálásának szűrőpróba szerű rendszeres ellenőrzése. Jogorvoslati lehetőségek megerősítése. A támogatást igénylők tapasztalatainak felmérése, ennek alapján az ügyintézés eljárásrendjének felülvizsgálata, minden érintett bevonásával.

4. Átmenet

Az új rendszerre való áttérés zökkenőmentes biztosítása érdekében azt javasoljuk, hogy bizonyos támogatási formák 2015-ben még párhuzamosan működjenek (ezek egy részét a törvény is előírja). Erre különösen azokban az esetekben van szükség, amelyekben a támogatás összege egyénenként eltérő és nem biztos, hogy a javasolt új minimumjövedelem legalább akkora, mint a megszűnő támogatásé volt, mint például a méltányossági ápolási díj, vagy a méltányossági közgyógyellátás esetében.

10. táblázat Átmeneti szabályok a támogatások átalakításában

Jelenlegi támogatás	Átmeneti intézkedés	Új rendszerben
Rendszeres szociális segély: beteg vagy kisgyerekes anya	nincs	Járás fizeti
Rendszeres szociális segély: méltányossági vagy nyugdíj előtti	Egy havi előleg és a 2016. március 1-ig megítélt segély nem lehet kisebb a korábbi rsz összegénél.	minimumjövedelem
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	nincs	Járás fizeti
Lakásfenntartási támogatás	Felülvizsgált ügyfeleknél az új összeg legalább annyi, mint a régi. Egy havi előleg.	Lakásfenntartási támogatás
Ápolási díj: méltányossági	Új igény nem fogadható be, 2016. márciusáig folyósítandó a régi jogosultsági szabályok szerint, 25 ezer forint	Felülvizsgálendő, hogy beépíthető-e a minimumjövedelembe, vagy megtartandó*
Óvodáztatási támogatás	2015. október 31-ig folyósítandó	Oktatási támogatás
Közgyógyellátás: méltányossági	2015. december 31-ig folyósítandó	Minimumjövedelem**
Eseti átmeneti krízis tám.	Nincs	Eseti segély
Önkormányzati segély: Temetési segély	Nincs	Eseti segély
Adósságkezelési támogatás	Nincs	Adósságkezelési támogatás
Tanévkezdési támogatás	Nincs	Oktatási támogatás
Ünnepi juttatások időseknek/rászorulóknak	Nincs	Minimumjövedelem

*A támogatásban részesülők egyéni helyzetének és a kerületben biztosítható napközbeni ellátási formák elérhetőségének részletes felmérése után.

**Külön vizsgálendő, hogy van-e olyan közgyógy ellátott zuglói lakos, aki a minimumjövedelemre a gyógyszerkiadásai figyelembevétel után sem lenne jogosult, esetükben méltányossági alapon továbbra is folyósítható a korábbi támogatás, de új igény nem fogadható be.

Az új rendszer bevezetéséről értesíteni kell a jelenlegi támogatottakat és az új igénylések elbírálásáig a korábbi támogatás összegének megfelelő előleget nyújtani, azaz biztosítani kell, hogy az átállás miatt ne maradjon ki egy hónap sem a támogatások kifizetéséből.

Az új rendszer bevezetése előtt természetesen módosítani kell az igénylőlapokat és az igényléseket kezelő szoftver beállításait.

Mivel az új rendszerben a bejelentett lakcímmel nem rendelkezők a ZCsK-nál közvetlenül is benyújthatják igénylésüket, javasoljuk, hogy néhány hónapig az önkormányzat szociális ügyosztályának egy tapasztalt munkatársa heti egy-két napot töltsön a ZCsK-ban és segítsen az ügyfélfogadás megszervezésében, a felmerülő értelmezési kérdések tisztázásában, az igény-elbírálás előkészítésében.

Az ügyfelek száma várhatóan nem emelkedik jelentősen: a bőkezűbb lakásfenntartási támogatás és a minimumjövedelem szélesebb jogosulti köre miatt 15-20 %-os növekedés várható. Az ügyfélforgalmat ezért érdemes folyamatosan figyelni és szükség esetén az önkormányzat szociális osztálya, illetve a ZCsK létszámát növelni. A ZCsK részben új feladatainak ellátásához a szakmai vezető megítélése szerint szükség lehet a munkatársak továbbképzésére is.

Az ügyintézés és a jelzőrendszert is sokkal hatékonyabban lehetne működtetni, ha az önkormányzat egyes osztályai, illetve az önkormányzat és a ZCsK közötti adattovábbítást egy közös informatikai platform és adatbázis támogatná. Jelenleg ez még az önkormányzati osztályok között sincs megoldva, vagy csak bizonyos műveletekben működik. Egy ilyen platform illetve adatbázis kiépítése az adminisztrációs terhet is csökkentené, lehetővé téve, hogy az ügyintézőknek több idejük legyen az érdemi, szakmai munkára.

5. Várható költségek

A várható költségeket nem lehet pontosan megbecsülni, mivel csak közvetett adataink vannak a potenciális igénylők jövedelem-eloszlásáról, miközben a támogatások összege függ az igénylők jövedelmétől. Az új szabályok szerint számított támogatás összesen 22 millió forintba kerülne tíz hónapra a 2014 második felében újonnan megítélt támogatottak esetében a jelenlegi támogatottak jövedelem-eloszlásáról kapott információk alapján (ld. 12. Függelék). Ez a becslés azonban csak a második félévi új igénylőket tartalmazza, és a magasabb támogatási összegek miatt várhatóan megnő az igénylők száma. Ezeket a számításokat a Népszámlálásból nyert részletesebb adatok alapján tudjuk tovább pontosítani.

11. táblázat A javasolt támogatások 10 hónapra becsült költsége, millió forint

<i>Támogatás típus</i>	<i>Becsült költség</i>
LFT összes kiadás, millió Ft*	380
MJJ összes kiadás, millió Ft	40
Eseti szociális segély	40
Adósságszolgáltatás	25
Iskolakezdési támogatás	3
Céltartalék	102
Összesen	590

* 450 forint/nm esetén

A jelenlegi lakásfenntartási támogatást (amelynek jogosultsági küszöbe magasabb, mint a minimumjövedelem esetében) igénybevevő háztartások alacsony számából⁷ arra következtetünk, hogy az alacsonyabb összegű támogatásokat az arra jogosult, de némileg jobb helyzetű háztartások többnyire nem igénylik. Várható, hogy a támogatási összegek növekedése megnöveli az igényléseket, de ennek mértékét nehéz előrejelezni.

Ezért azt javasoljuk, hogy a most meghirdetett rendszer viszonylag alacsony összegekkel induljon el, de képezzen az önkormányzat egy olyan céltartalékot, ami egy bőkezűbb változatra is elegendő forrást biztosít, és összettel módosítsa a lakhatási támogatás paramétereit, amikor már elegendő információ van az új igénylők jövedelem-eloszlásáról és jobban előre lehet jelezni a várható költségeket. Ha a monitoring adatok alapján a céltartalék nem fogyna el az év végéig, akkor ezt egy novemberben adott emelt összegű („13. havi”) lakásfenntartási támogatásra lehet felhasználni.

6. Várható hatások

A javasolt rendszer hozzájárul a mélyszegénység, és különösen a gyermekszegénység enyhítéséhez, azáltal, hogy nagyobb összegű illetve kiegészítő támogatást nyújt a leginkább rászoruló családoknak, illetve a jogosulti kör bővítése révén (a módosított minimumjövedelem a dolgozó szegények és a nyugdíjasok számára is elérhető). A javasolt rendszer a korábbi támogatásoknál hatékonyabb védelmet nyújt - különösen az emelt összegű lakásfenntartási támogatás révén - az adósságok kialakulása, valamint - különösen az adósságcsökkentő támogatás rugalmasabb szabályozása révén - a lakhatás elvesztése ellen.

A javaslatok szerint a korábbinál nagyobb mértékben támaszkodna a rendszer a ZCsK munkatársainak tapasztalataira, ami elősegítheti, hogy többen szerezzenek tudomást illetve vegyen részt a ZCsK szolgáltatásaiban, ami tovább csökkentheti a szegénységet.

Aktív álláskeresésre és munkába állásra ösztönző elem az új rendszerben, hogy a minimumjövedelem illetve a lakásfenntartási támogatás munkába állás után is egy ideig tovább folyósítható, illetve átmeneti és alacsony béren vállalt munka esetén nem is veszíti el a háztartás a jogosultságát.

Az ellátási formák összevonása, illetve az egységes jövedelem-számítási módszer áttekinthetőbbé teszi a rendszert, ami az ügyfelek és az önkormányzat számára is csökkentheti az adminisztrációs terheket.

7. Kockázatok

A rendelet, mint minden szabályozási változás, kockázatokkal jár. Ezek közül a munkánk során felmerültek listáját (melyeket nem gondolunk teljeskörűnek), azzal kapcsolatos vélekedésünket, mekkora a probléma fellépésének valószínűsége és súlyossága, és azt milyen

⁷ A népszámlálás adatai alapján legalább 5000-re becsüljük a támogatásra potenciálisan jogosult háztartások számát, ehhez képest csak 1063-an kapták 2013-ban.

formában érdemes szerintünk kezelni, alább táblázatos formában, növekvő valószínűség és súlyosság szerint rendezve mutatjuk be.

12. táblázat: Kockázatok és kezelésük

Kockázat	Típusa	Valószínűsége (●-enyhe, ●●●-jelentős)	Súlyossága (●-enyhe, ●●●-jelentős)	Javasolt kezelés
A rendszer lényegesen többbe kerül, mint terveztük, mert többnek bizonyul a jogosult	költségvetési, politikai	●	●●	az erre használható költségvetési tartalék megemlése, a küszöbösszegek konzervatív beállítása, a kiadások havi/negyedévi alakulásának gondos monitorozása
Szándékaink ellenére jelentős „welfare tourism” a támogatást felvételét célzó lakosság-beáramlás indul Zuglóba	politikai, költségvetési, társadalmi	●	●●	a visszaélészerű bejelentkezés jogi eszközökkel való kiszűrése, monitorozás
A javasolt rendszer túl bonyolultnak, az igénylők oldalán túl nagy adminisztratív teherrel járóknak, stigmatizálóknak bizonyul, és a jogosultak túl nagy része nem kéri vagy nem kapja meg a neki járó támogatást	társadalmi	●	●●	fellebbezési mechanizmusok, az igénylők adminisztratív kötelezettségek minimalizálása, monitorozás, a stigmatizálást csökkenteni hivatott javaslatok implementálása, az igénybevevők bevonása a javaslatok vitájába és finomhangolásába, az ügyintézés eljárásrendjének felülvizsgálata; az ellátásokról szóló közérthető, felhasználóbarát (online és papír-alapú) információ-szolgáltatás fejlesztése
A rendelet, szándékaink ellenére egy rászorult részcsoporthoz az eddiginél rosszabb helyzetbe taszít	társadalmi, politikai	●	●●	a koncepció szakmai-társadalmi egyeztetése, bevezetése után hatásainak monitorozása
A rendszer, mint túl nagyvonalú és segélyezés-centrikus, jobboldali támadások keresztüztübe kerül	politikai	●●	●	kommunikáció: az együttműködési feltételek és a szegénység mélységéhez és kiterjedéséhez képest még mindig igen alacsony küszöbösszegek hangsúlyozása, a kommunikáció megfordítása: költség-haszon elemzés a támogatások és szociális szolgáltatások hatásairól, az ezek segítségével megelőzhető súlyosabb egyéni/családi krízisek kezelésének költségéről. Hangsúlyozni, hogy a szegénység enyhítése alapvető helyi közfeladat.
A javasolt rendszer túl bonyolultnak bizonyul, és a végrehajtói nem bírkóznak meg vele vagy nem bírják a vele járó munkát	politikai, társadalmi	●●	●●	a leendő végrehajtók bevonása az előkészítésbe, esetleges kapacitásigényeik kielégítése, a végrehajtás monitorozása; annak kommunikációja feléjük, hogy a javasolt rendszer korábban már használatban volt

				támogatási mechanizmusokból építkeznek.
A járási hivatal nem tudja simán átvenni a törvény szerint hozzá kerülő feladatokat és az akadozó vagy késő támogatások krízist okoznak a rászorultaknál	társadalmi	●●	●●	tájékoztatás a járási hivatalok felkészülésével kapcsolatban, a szükséges adatátadás és az átmenet kezelésére javasolt szabályok prioritásként kezelése
A 2014-es rendkívüli természetbeni juttatás (a húsvéti Erzsébet utalványok) megvonása felháborodást kelt	politikai	●●●	●	a juttatás szimbolikus vagy apróbb természetbeni intézkedéssel való helyettesítése (pl. koncert), kommunikáció
Újabb, váratlan, a rendszert felborító rapid változások következnek be a központi szabályozásban	társadalmi, politikai, költségvetési	●●●	●●●	kapcsolatépítés és tájékozódás a szociálpolitika minisztériumi döntés-előkészítő műhelyei felé

8. Monitoring

Ahhoz, hogy a támogatási rendszer hatékonyan enyhítse a szegénységet, rendszeresen nyomon kell követni az igények, illetve az elért eredmények alakulását. Azt javasoljuk, hogy a jelenleg használatos mutatók áttekintésével és kiegészítésével az Önkormányzat alakítson ki egy monitoring rendszert, amelyben folyamatosan követi a szociális helyzet alakulását. Mivel az önkormányzat jogosítványai illetve forrásai sem teszik lehetővé az ilyen célú adatgyűjtést, ez a rendszer nagyrészt az egyébként is létező adatgyűjtésekben elérhető mutatókon kell alapuljon, amit kiegészíthetnek egyes célcsoportokra vonatkozó eseti adatgyűjtések. A javasolt mutatókat az alábbi táblázatban foglaljuk össze.

13. táblázat Monitoring mutatók a szociális ellátórendszer hatékonyságának mérésére

Cél	Bemeneti mutatók	Köztes mutatók	Kimeneti (eredmény mutatók)
Munkapiaci aktivitás növelése	Regisztrált munkanélküliek és közmunkások / 20-59 éves népesség		Szja bevallást benyújtói zuglói lakosok / 20-59 éves zuglói népesség
Gyermekszegénység csökkentése	Oktatási támogatásokra fordított kiadás		Óvodások körében mért szegénységi kockázat*
Szegénység csökkentése	Egyéb pénzbeli szociális ellátásokra fordított kiadás	Igénylő űrlapok kitöltésére fordított idő* Ügyfelek elégedettsége* Támogatottak/ regisztrált munkanélküliek	
Lakhatás biztonságának megerősítése, lakásszegénység csökkentése	Lakásfenntartási támogatásra, adósságcsökkentő támogatásra, valamint (lakhatási problémákhoz kapcsolódó) eseti szociális segélyre fordított kiadások.	A lakásrezsivel való elmaradás időtartama a adósságcsökkentő támogatás igénylésének idején.	Eladósodás mértéke (és az adósságok összetétele) az önkormányzati lakások lakóinak körében. Lakott ingatlanokat érintő végrehajtások kerületi száma. Kihüléssel halálesetek száma, helyszíne és oka.
Társadalmi befogadás növelése	Terhelés: ZCsK ügyfelek / ZCsK szakmai alkalmazottak / hónap	Elérés: ZCsK ügyfelek / regisztrált munkanélküliek; Jelzőrendszer működése	Szegregátumban lakók száma 6-12 hónapon belül integrált ügyfelek aránya

* Lásd a lenti magyarázatot.

A fenti mutatók többsége a KSH TSTAR adatbázisából hozzáférhető, vagy az önkormányzat saját intézményi adminisztrációjából kinyerhető. Az *űrlapkitöltési idő* mérésére azt javasoljuk, hogy a KSH néhány adatfelvételében már alkalmazott módszerhez hasonlóan minden igénylőlap alján szerepeljen az a kérdés, hogy az igénylés kitöltése a szükséges csatolmányok előkeresésével és másolásával együtt nagyjából hány percet vett igénybe, és ezt az adatot rögzítsék az igénylés többi adatával együtt.

Az óvodai felmérést az önkormányzati óvodák bevonásával javasoljuk elvégezni, éves rendszerességgel. A felmérés néhány olyan, egyszerű kérdésből áll, amit megfigyeléssel, a gyerekek megkérdezése nélkül is meg tud válaszolni az óvónő, például, hogy körülbelül hány gyerek jön minden nap éhesen az óvodába, vagy hányan nincsen az évszaknak megfelelő cipője, ruhája, stb. (függetlenül attól, hogy ki jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre). A kérdéseket célszerű közösen, az óvónők bevonásával kidolgozni.

A szociális ellátásokat és szolgáltatásokat igényelő ügyfelek elégedettségének mérését szintén az érintett intézmények szakembereivel együtt érdemes kidolgozni illetve továbbfejleszteni.

II. Közép- és hosszú távon megteendő lépések

A rövidtávon, márciusig elvégzendő feladatokon túl, a jól működő szociális rendszer kialakításához középtávon egyfelől a pénzübeli ellátások fentebb már jelzett fokozatos korrekciójára, másfelől a szociális szolgáltatások továbbfejlesztésére, összehangolására, illetve az önkormányzati bérlakás-rendszer fejlesztésére is szükség lenne. Ezeknek a fejlesztéseknek a megtervezéséhez adatgyűjtésre, az érintett szakemberek és további szakértők bevonásával folytatott megbeszélésekre, és az igényekre, költségekre és várható hatásokra vonatkozó számításokra is szükség lenne. Ezért itt a teljesség igénye nélkül, csak néhány terület felsorolására szorítkozunk, ahol biztosan szükség lenne további lépésekre.

1. támogatások igénylésével kapcsolatos jogorvoslati formák felülvizsgálata és szükség esetén korrekciója
2. közfoglalkoztatás célzásának javítása, összehangolása a minimumjövedelem rendszerrel
3. a hajléktalan-ellátó intézményrendszer fejlesztése, célzott lakhatási programok működtetése
4. családok átmeneti otthona férőhelyek bővítése
5. program kidolgozása az üresen álló lakások szociális bérlakásként való hasznosítására (célzott adóval, szociális lakásügynökség működtetésével)
6. önkormányzati lakások lakbérének kalibrálása
7. önkormányzati lakásállomány szociális szempontú átalakítása és bővítése
8. szolgáltatásfejlesztés: új bölcsőde, több ZCsK telephely
9. családon belüli erőszak, és egyéb krízis helyzetek megoldásához a szociális munka infrastrukturális feltételeinek javítása (pl. átmeneti krízislakás)
10. ökológiai és energiatakarékossági szempontok beépítése a lakásfenntartási támogatásba
11. ökológiai és energiatakarékossági célú beruházások támogatása
12. az európai uniós fejlesztési források (pl. TFP) szociális célú kihasználásának kidolgozása

9. Felhasznált szakmai és stratégiai tanulmányok

Az Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásának átfogó értékelése, 2012

Berezvai Zombor, Kaderják Anita és Kovács Vera (2014): Terepkutatás. szemináriumi dolgozat, ELTE TÁTK

Bényei Zoltán (2011): Javaslat a lakásfenntartást segítő támogatások átalakítására I-II, Kapocs 10. évf. 2-3. sz.

Budapest Intézet és Tárki: Felemelkedés közös erővel. A tartós mélyszegénység csökkentése célhoz kötött támogatások révén. Zárójelentés. Budapest, 2012.

Cseres-Gergely Zsombor és Molnár György: Háztartási fogyasztói magatartás és jólét Magyarországon a rendszerváltás után, Közgazdasági Szemle, LV. évf., 2008. február (107–135. o.)

Darvas Ágnes, Farkas Zsombor, Győri Péter, Kósa Eszter, Mózer Péter és Zolnay János: A szociálpolitika egyes területeire vonatkozó szakpolitikai javaslatok. Esély, 2013. (24. évf.) 6. sz.

Éltető Ö. és Havasi É. (2002). Az elemzési egység és az ekvivalenciaskála megválasztásának hatása a jövedelmi egyenlőtlenségre és szegénységre. Szociológiai Szemle, 2002/4. szám, 157–170.

Frazer, Hugh és Marlier, Eric: Minimumjövedelmi rendszerek az EU tagállamaiban. Esély, 2010. (21. évf.) 5. sz. 81-139. old.;

Gál Róbert Iván (2007)(szerk.): A gyermeknevelés költsége és a társadalmi kompenzáció, kutatási jelentés, TÁRKI <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b003.pdf>

Győri Péter: Javaslat a lakhatás biztonságát erősítő egyes szabályozási lépések tematikájára, programjára. SzOLID-projekt, 2003.

Győri Péter és Mózer Péter (2006): Tékozló koldus ruháját szaggatja. A szociális szolgáltatások és támogatások újraépítésének programja, kézirat 2006. augusztus www.bmszki.hu/tekozlo

Hegedüs József, Somogyi Eszter és Teller Nóra: Reformjavaslatok egy korszerű szociális lakáspolitikára. Városkutatás, 2008.

Helyi Esélyegyenlőségi Program, Budapest Főváros XIV. Kerület Zuglói Önkormányzata, 2013. Június

Kovács Boglárka, Nyíregyháziné Szombati Cecilia, Pataki Józsefné: Javaslatok a települési támogatásokat szabályzó rendelethez, munkaanyag, 2014

Misetics Bálint: Egy radikális társadalmpolitikai reformgondolat. Előszó az Alapjövedelem – minimumjövedelem tematikus számhoz. Esély, 2010. (21. évf.) 5. sz. 3-8. old.

Zugló Fejlesztési Konceptió 2012 – 2020, 2012

Zugló Integrált Városfejlesztési Stratégia. Első kötet: helyzetfeltárás, Város-Teampannon Kft, 2008.

10. Függelék A támogatások jogosultságának megítélésekor beszámítandó jövedelmek

Jövedelem típus	beszámítandó	disregard mértéke, %
Bérijövedelem, kivéve közmunka	igen	10
Közfoglalkoztatásból származó jövedelem	igen	5
Gyermekek után járó ellátások		
Családi pótlék (1998. évi LXXXIV.)	igen	0
Emelt összegű családi pótlék (1998. évi LXXXIV.)	Csak az alap- összeg (emelt és alap kbsége nem)	0
Anyasági támogatás (1998. évi LXXXIV.)	igen	0
Gyermekgondozási segély (GYES) (1998. évi LXXXIV.)	igen	0
Gyermeknevelési támogatás (GYET) (1998. évi LXXXIV. tv.)	igen	0
Terhességi-gyermekágyi segély (1997. évi LXXXIII. tv.)	igen	0
Gyermekgondozási díj (1997. évi LXXXIII. tv.)	igen	0
Gyermekápolási táppénz (1997. évi LXXXIII. tv.)	igen	0
Táppénz (1997. évi LXXXIII. tv.)	igen	0
Baleseti járadék (1997. évi LXXXIII. tv.)	igen	20
Gyermektartásdíj megelőlegezése (1997. évi XXXI. (Gyvt.))	igen	0
Óvodáztatási támogatás (1997. évi XXXI. (Gyvt.))	nem	
Otthonteremtési támogatás (1997. évi XXXI. (Gyvt.))	nem	
Gyermekétkeztetés normatív kedvezménye (1997. évi XXXI. (Gyvt.))	igen	0
szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások		
időskorúak járadéka (1993. évi III. (Szoc.tv.))	igen	0
ápolási díj (1993. évi III. (Szoc.tv.))	igen	0
rendszeres szociális segély/ egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (1993. évi III. (Szoc.tv.))	igen	20, ha betegség miatt
foglalkoztatást helyettesítő támogatás (1993. évi III. (Szoc.tv.))	igen	0
1997. évi LXXXI. törvény fontosabb ellátásai A társadalombiztosítási nyugellátásról + Hozzá tartozói ellátások		
öregségi teljes nyugdíj (1997. évi LXXXI.)	igen	0
öregségi résznyugdíj (1997. évi LXXXI.)	igen	0
korhatár előtti ellátás (1997. évi LXXXI.)	igen	0
rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj (1997. évi LXXXI.)	igen	20
özvegyi nyugdíj (1997. évi LXXXI.)	igen	0
árvaellátás (1997. évi LXXXI.)	igen	0
szülői nyugdíj (1997. évi LXXXI.)	igen	0
özvegyi járadék (1997. évi LXXXI.)	igen	0
1993. évi III. törvényben szabályozottakon kívüli ellátások		
rokkantsági járadék 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet	igen	20
Átmeneti járadék (387/2007.(XII.23.) Korm.rend.)	igen	20
Rendszeres szociális járadék (387/2007. (XII.23.) Korm. rend.)	igen	20
megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (2011. évi CXCI. tv.) rehabilitációs pénzbeli ellátás: rokkantsági ellátás	igen	20
bányászok egészségkárosodási járadéka (23/1991.(II.9.) Korm. rend.)	igen	20
vakok személyi járadéka (6/1971. (XI. 30.) Eü.M rendelet, 1032/1971. (VII.14.))* 2001. július 1-től nincs új megállapítás	nem	
házastársi pótlék, házastárs utáni jövedelem pótlék (89/1990. (V. 1.) MT rendelet [187/1997.(X.31.) Korm. rendelet 12. § (4) bek.]	igen	0
cukorbetegség támogatása (18/1987. (XII. 24.) EüM rendelet)	nem	

Súlyos mozgás-korlátozott személyek közlekedési kedvezménye (102/2011.(VI. 29.) Korm. rendelet) * a közlekedési támogatás (alap összegben: 7000,- Ft) 2013. január 1. nappal megszűnt. >> A személygépkocsi szerzési/átalakítási támogatás	nem	
fogyatékosági támogatás (1998. évi XXVI. tv. 22.§)	nem	
álláskeresési járadék (1991. évi IV. tv. 30.§)	igen	0
nyugdíj előtti álláskeresési segély	igen	0
keresetpótló juttatás (1991. évi IV. tv. 14.§.)	igen	15
Lakásfenntartási támogatás	igen	0

11. Függelék Példák a lakásfenntartási támogatás összegének számítására

Transzfer jövedelem (FHT, nyugdíj) esetén

1 felnőtt	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	változás
<i>jövedelem összesen</i>	22800	1	1	22800	22800	4037	11608	7571

1 felnőtt	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	változás
<i>jövedelem összesen</i>	50000	1	1	50000	50000	2500	4778	2278

1 felnőtt + 2 gyerek	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	változás
<i>jövedelem összesen</i>	58100	2.8	2.2	20750	26409	6611	15704	9093
- GYES	28500							
- CSP 2 gyerek után	29600							

Megjegyzés: tekintettel az egyedülálló szülő +0.2-es ekvivalens értékére (2015 előtt) és emelt CSP összegére

2 felnőtt + 3 gyerek	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	változás
<i>jövedelem összesen</i>	99300	4.2	3.4	23643	29206	7934	18427	10493
- FHT	22800							
- GYES	28500							
- CSP 3 gyerek után	48000							

Bérijövedelem esetén

1 felnőtt	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	változás
jövedelem összesen	68775	1	1	68775	61898	2500	2000	-500

Megjegyzés: tekintettel a bérrre vonatkozó 10%-os disregardra (javaslat)

Vegyes jövedelem esetén

1 felnőtt + 2 gyerek	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	Változás
jövedelem összesen	118375	2.8	2.2	42277	49772	3807	2000	-1807
- nettó minimálbér	88775							
- CSP 2 gyerek után	29600							

Megjegyzés tekintettel a családi adóalap csökkentő kedvezményre (nettó minimálbér), az egyedülálló szülő +0.2-es ekvivalens értékére (2015 előtt) és emelt CSP összegére, valamint a munkabérrre vonatkozó 10%-os disregardra (javaslat)

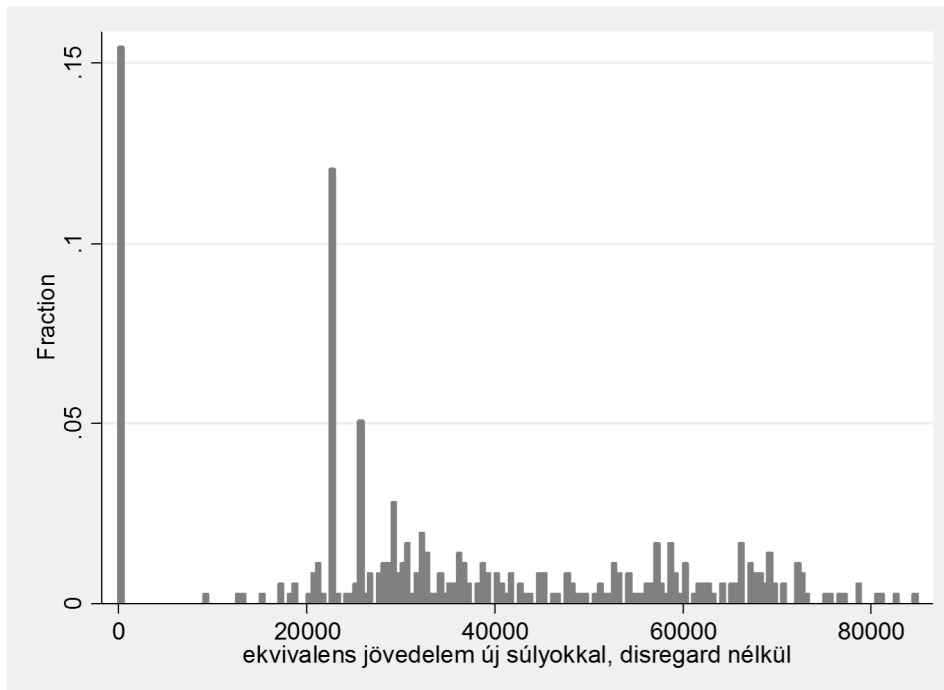
2 felnőtt + 1 gyerek	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	változás
jövedelem összesen	101947	2.7	2.4	37758	38864	4395	7555	3160
- nettó közfog. bér	61847							
- rokkantsági ellátás	27900							
- CSP 1 gyerek után	12200							

Megjegyzés: tekintettel a családi adóalap csökkentő kedvezményre (nettó közfoglalkoztatási bér), a közfoglalkoztatási bérrre vonatkozó 5%-os, valamint a rokkantsági ellátásra vonatkozó 20%-os disregardra (javaslat)

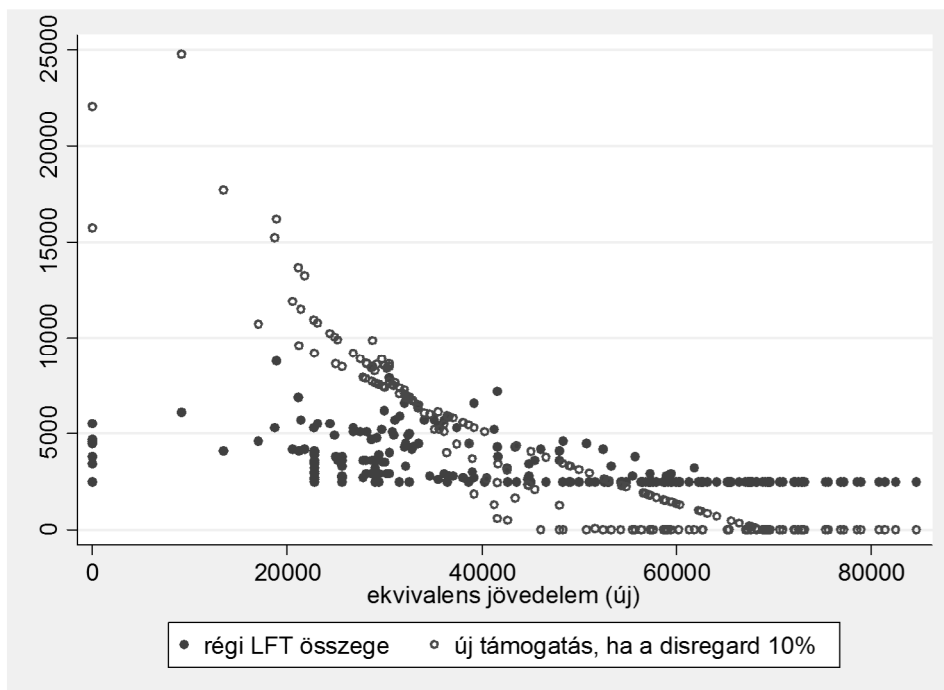
2 felnőtt + 3 gyerek	jövedelem	fogyasztási egység		ekvivalens jövedelem		lakásfenntartási támogatás		
		2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	2015-ig	javaslat	változás
jövedelem összesen	179925	4.2	3.4	42839	49877	4752	2000	-2752
- nettó minimálbér	103425							
- GYES	28500							
- CSP 3 gyerek után	48000							

Megjegyzés: tekintettel a családi adóalap csökkentő kedvezményre (nettó minimálbér), valamint a munkabérrre vonatkozó 10%-os disregardra (javaslat)

12. Függelék A 2014 2. félévében elfogadott LFT igénylések jogosultjainak jövedelem-eloszlása

13. Függelék A 2014 2. félévében elfogadott LFT igénylések esetében az új és a régi szabály szerinti támogatási összeg*

*Feltételezve, hogy a tavalyi igénylők jövedelme mind valamilyen bérjövdelem (a disregard 10%).